جانێ: ئەز ژئێزدیا پڕ حەز دکەم ژبەر کو ل کولتورا کوردی خوەدی دەردکەڤن

هەلبەستەک ژبۆنا وەجیھ بارزانی من چێکری یە، مەهێ دەهادا تێمە کوردستان کلیپێ وێ چێبکەم

هەڤپەیڤین برێ یا ئنتەرنێتێ : کوڤان خانکی
Xanki_kovan@yahoo.com

جانێ دمالپەڕا خوە یا ئنتەرنێتێ دا دبێژە (ئەز دسالا ١٩٦٩ ئان دە ل باژێرێ ئەرزرۆم نافچا قەرتیازیێ هاتمە دنێ، دبستانا سەرەتە ژی ل هەمان نافچێ من خەلاسکر، دبستانا ناڤەندی ل باژارێ ئەدەنێ قەداند، پشتی وێ ژیانا منا موزیکێ دەستپێکر... سێ سالان دەرسا دەنگ وسترانبێژیێ گرتن، مەرەق وهەسکرنا موزیکێ د دلێ منده هێ ژ بچوکایێ ڤە دەستپێکر بوو، من دوان دەمان دە گوهداریا رادیۆیا ئێریڤانێ دکر، کیڤا من پڕ ژ سترانێن مەریەم خان، عەیشەشان وشاکرۆ ڕا دهات، ئەز ب هۆنەرمەندێن مەزن عەیشەشان وشاکرۆ ڕە خەبتیم، داخوازا من ئەو بوو ببم هۆنەرمەندەکە مەزن وەک مەریەم خان، مینا وێ سترانێن کوردی بسترم، ورێیا وان هۆنەرمەندان بشۆپینم. پشتی خەباتا سێ مەهان ل ستۆدیۆیا Asm، ل سەر ناڤێ «لێ لێ لێ دایێ» کاسێتا منا یەکەم دەرکەت، پاشی دبن زۆر وزەهمەتێن ل تورکیێ، دگەل ڤان خەباتێن کاسێتان من کۆنسێرت ژی چێدکرن، ژبەر ڤان خەباتان پۆلیسێن ترک هەرتم ئەم داوەتی قەرەڤۆلان دکرن، ئەشکەنجەو زەحمەتی ددان کشاندن، هەروەها دکۆنسەرەکێ خوە دهاتم گرتن وبریندارکرن، ژبۆی کو ئیدی دەرفەتێن خەباتا هۆنەری نەمابوو، مەژبوورمام دەرکەتم دەرڤەیی وەلات.

خەباتا منا موزیکێ ل ئەلمانیا دبن بانێ ئاکادەمیا چاند وهونەرا کوردی دە دۆمکر، پشتی چەند سالان ب رێیا کۆم موزیکێ من، کاسێتەکێ بناڤێ «ئەشقا وەلات» من دەرخست، پاشی کاسێتا منا (٥)ەمین بناڤێ «وەزیرێ من» دەرکەت.

ژبۆی کو بزانن ئەگەر چ بوو جانێ بوو سترانبێژ..؟ گۆت:(جانێ گەلکی ژ هۆنەرێ حەز دکر ژبەر وێ بوو سترانبێژ، یەک ژی ژنا کورد پڕ بن دەست بوو، م خوەست کول وژانێ ژنا کورد بینم زمان). ئەم گەلەک جارا دبینن وگوه لێدبن، سترانبێژێن ئافرەت سترانان هەر ب ئافرەتێ دبێژن، ئەو بخوە ئافرەتە دبێژە: یارا من...!، یا ژمن ڤە جانێ ئەڤ سینوور بەزاندی یە.. تو چ دبێژی..؟ (دهێلا هونەری دا هەر کەسا ئازادە، هم ژن هم مێر چی حەزکن دکارن وێ بێژن، مەرۆ نکارە بێژە ڤی کلامی بێژ یان ڤی کلامی بێژ). گەلۆ چما سترانا مەیا نها زوو دمرە..؟ (سترانێ کوردی ئەگەر بنگەها وێ ب کوردی بێ.. بنگەهێ موزیکێ ب کوردەواریێ بێ، تو وەختی کلام نامرێ ب هەزار سالان کلامێ کوردی ب کوردەواری بە هێلا هەنێ، لێ یێ ب ئەربەکی بێژن ئەڤروپی بێژن ئەو هەلبەست تم دمرن نەدرێژن ئەمرێ وان). جانێ پێداچۆ وبال کشاندە سەر بکارئینانا شێوازێ ئەوروپی ژبۆ سترانا کوردی وگۆت: (مەرۆ دکارێ هنەکێ ئەستورمەنی ئەڤروپی ب کار بینە دناڤ ئەستورەمانی کوردی دە، لێ نە هەمی موزیکی کوردی بکە ئەوروپی، ئەو چاخ هونەرێ وان دمرە).

ژبۆی زانینا دیتنا جانێ ژبۆ ئێزدیان، وەها ئاخڤی: (ئەز ژ ئێزدیا پڕ حەز دکم ژبەر کو ل کولتورا کوردی خوەدی دەردکەڤن). نها جانێ چ کارێ هۆنەری دکە وب چ ڤە مژوولە؟ (نها ل دویەی کلیپا چێدکم وهەلبەستەکی ژبۆنا وەجیھ بەرزانی من چێکری یە، مەهێ دەهادا تێمە کوردستان کلیپێ وێ چێبکەم، من هەر تشت ژبۆ هونەری کری یە، دخوازم دسینەمایەکێ دا بلیزم ب کوردی). ل داویێ ژی کانێ حەز ژێکرنا جانێ ژ بۆی چ هەیە وبۆ چ نینە، گۆت: (ئەز ژ گۆتنا سترانبێژی گەلک حەسدکەم وگوهداریا سترانێن گەلێری دکم، هەروەسا ژ سپۆرێ وگەرا وەلاتێن بیانی ودیتنا چاند دیرۆکا وان وژ ئاژۆتنا ئەربەیا (ئۆتۆمۆبلا)ڕە، کێفخوەش دبم، داخوازیا منی هەری مەزن ویا داوی ئەوە کو وەک هۆنەرمەندەکە کورد دفلمەکی کوردی دە بلیزم وگەلکی ژی حەز ژ درەوا ناکم).

شرۆڤە

عەلۆ شێخ خەلەف

لاڤە لاڤە

بۆچۆنا ڤێ پەیڤێ دیار دبت دەمێ خودان تەنگاڤ دبت یان کێمایەک هەبت چی دمالێ دە یان دکریارێ دە. لەوما سەبەقە دبێژت:-

هنجی ئیمانە وەکە چاڤە
هەکە تشتەک کەفتە ناڤە
خودان ل ئاخرەتێ ژبەر لاڤە لاڤە.

ئانکو یێ تەنگاڤە.

هەڤشین

ڕامانا وێ ئانکو خرابوون یان خرادبت، هەڤشین پەیڤەکا شرین ورێزانە لەوما دەمێ گوهانێ میهێ یان چێلێ خراب دبت دبێژنێ: وا هەڤشی. لەوما ل ڤێرێ سەبەقە دبێژت:

دبێژمە وە گەلی کەسا
دەمێ رووەدنێنە جڤاتان ومەجلسا
هەڤیا خودێ نە هەڤشین بۆ چ کەسا

چێنابیت بیژی هەڤیا خودێ خرابکەن، دبێژن: نە هەڤشین.

موزیکژەن عادل عەبۆ :

هەموو ئامیرێن موزیکی ب سانەهینە

هۆنەرمەند عادل عەبۆ حمو ژ دایک بوویێ ناحیا باعەدرێ یە هەر ژ بچوکاتی هۆنەرێ موزیکێ دروحا وی دا ژیایە وگەلەک ئامیرێن موزیکێ دژەنت وکاری ب تلیێن خۆ یێن زێری هەموو رێکێت ژەنینێ ب خەملینت ب گول وگولزارا وخۆ ب گەهینت ئاوازا چیا، مینا قەب قەبا کەوێ سپێدێ و ئاوازا بلبلێ بریندار ب ژەنت وخۆ گەهاندیە گوش گوشا ئاڤا کانیێن زەلال وسار وگەرما رۆژێ کریە بەهار، وبۆ پتر پێ زانینا مە ئەڤ دیدارە دگەل کر.

دیدار: حسێن حاجی

*** کەنگی فێری ژەنینا کەمانێ بووی؟**

– دەمێ ئەز زارۆک من رەباب لێدا وژ هنگێ وپێدا تلیت من نەرم بوون بۆ ژەنینا کەمانێ، پشتی من گەلەک ئاستەنگێت ژیانێ دیتین.

*** تو ب کی موزیک ژەنی داخبار بووی؟**

– براستی دلشاد محمد سعید وخێری عیسێ هێلایە ئەز کەمانێ بجوانترین ئاواز لێبدەم.

*** تو چەند ئامێرت موزیکێ دژەنی؟**

– تەمبور- ئۆرگ- بلوور- کەمان- وهەموو ئامیرێن موزیکی ب ساناهینە.

*** تە بۆ کی سترانبێژی موزیک ژەنی یە؟**

– بۆ خلف شنگالی وئەمین تفطیانی وسلیم باعەدری وبیبۆ ماسەکی ول گەل سلێمان خەرشەنی.

*** تو گەلەک رەنگێت موزیکێ دژەنی کی ئامیرە پتر نێزیکی تەیە؟**

– پتر ژ هەموا کەمان، دەمێ ئەز دژەنم هەست ب خۆشیەکا مەزن دکەم وکول وکۆڤانێن خۆ پێ ژبیر دکەم.

*** و نهۆ چەوا موزیکا کوردی دبینی؟**

– دبینم کەفتیە سەر رێکا راست، چنکو دەمێ تو گوه ل ئاوازا کوردی دکەی بێ تە دێ خۆ دناڤ را بینی وچەند ئەم موزیکا خۆ لێبدەین دێ بتە ناسنامە مللەتێ مە، موزیکا غەربی چو جار بۆ مە نابتە مال.

*** پشکداریا تە یا دوماهیێ دگەل کێ بوو؟**

– ل بنگەهێ لالش تایێ باعەدرێ دگەل هۆزانڤانا ب ناڤ ودەنگ «دایکا دالیایێ» ودبەر گۆتنا هۆزانێن وێرا من موزیک دژەنی.

*** پەیڤا تە یا دوماهیێ؟**

– پر ژ دل سوپاسیا بنگەهێ لالش تایێ باعەدرێ دکەم ژبەر کو گەلەک جارا بۆ من رێک خۆشکرینە پشکداریێ دئاهەنگاندا بکەم.

فێستیڤالا لالش یا رەوشەنبیری ٢٠٠٦ و دەنگڤەدانا وێ دناڤ دەزگەهێن راگەهاندنێ دا

بنگەهێ لالش/ باعەدرێ

ژ بزاڤ وچالاکیێن بەردەوامێن بنگەهێ لالش هەر ژ دەستپێکا ڤەکرنا وان رۆلەکێ هەرێ بەرچاڤ دیتی یە دقادا رەوشەنبیریا کوردی دا ود فێستیڤالا ئەڤ سالەدا کو بۆ ماوێ سێ رۆژان ڤەکێشای ودکتۆر وپرۆفیسۆرێن دەرڤەی وەلاتی مێڤان کرین وەکی (پ.شاکرۆیێ خدۆی) ژ وەلاتێ سۆڤێتا بەرێ (د.پ.خەلیل جندی) ژ ئەلمانیا ونڤیسەرێ بناڤ ودەنگێ زۆر بەرهەم لدور ئۆلا ئێزدیان نڤیسی رێزدار (زهێر کاظم عبود) ورۆژنامەڤانێ هێژا (کفاح محمود شنگالی) ژبلی برگێن هۆنەری وفولکلوری ورێ ورەسمێن ئاینی وخاندنا هۆزانێن وەلاتپارێزی وئەڤینی ژلایێ رێزداران (قادر قاچاغ- ئامینا زکری- سدیق شرۆ) ودەنگڤەدانەکا ژ هەژی بخوەڤە دیتی ولڤان میدیاییێن جۆراوجۆر هاتە پەخشین ونڤیسین وەکی (کەنالێ ئاسمانیێ Ktv) کو ئێکسەر رێ ورەسمێن دەسپێکێ ڤەدگوهاستن وهەروەسا رادیویا دهۆک یا ناڤخۆیی وکەنالێ ئاسمانی یێ زاگرۆس راپۆرتەکا تایبەت پەخشکر و(هەرێم TV) دوو راپۆرت ڤەگوهاستن وکوردسات راپۆرتەکا خەبەری پەخش کر لدۆر فێستیڤالێ وکەنالێ (Ktv) دهۆک دوو راپۆرتێن تایبەت پەخشین. ودرۆژنامە وگۆڤارێن کوردستانێ دا وەک (رۆژنامە ئەڤرۆ- خەبات- دەنگ- تاخی- هەرێم) ودگەل کەنالێ (العراقیە) و(السومریە) راپۆرتێن فێستیڤالێ تومارکرن ژبلی چەندین دام ودەزگەهێن دی یێن راگەهاندنێ. بەلێ تشتێ هەرێ دلخۆشکەر ئەوبوو بروسکا رێزدار سەرۆکێ هەرێما کوردستانێ هەڤال مەسعود بارزانی کو ب دەست نڤیسێ خوە بروسکا پیرۆزباهیێ هنارتبوو وهاتە خاندن دهۆلێ دا بوو هاندەرەکێ ب هێز ژبۆ ب سەرئێخستنا فێستیڤالێ.

خۆلا تەپا مێزێ ل خانکێ ب داوی هات

دەنگێ لالش/ خانکێ

بنگەهێ لالش تایێ خانکێ ل رۆژا ٢٠٠٦/٧/١١ خۆلەکا تەپا مێزێ ژبۆ ٣٦ یاریکەران ل خانکێ رێکخست وپشتی هەڤرکیەکا بهێز دناڤبەرا یاریکەراندا وژبۆ ماوێ دەه رۆژان دۆمکری، ل رۆژا ٢٠٠٦/٧/٢٢ یاریکەر محسن مراد دیاریا داویێ دا دگەل هەڤرکێ خوە خدر حەسەن ب سەرکەفت ب دوگێما بەرامبەر چنە، وناسناڤێ قەرەمانیێ ب دست خوەڤە ئانی وهاتن خەلاتکرن ژبال بنگەهێ ناڤبری ڤە.

شرۆڤەکرنا چەندین پەیڤێن ڕەسەنێن کوردی

دەخیل عەبدی عەلی

ل پێشیێ پەیدابوونا هەر زمانەکی یە گرێدایە ل گەل أ- سروشتێ وێ دەڤەری ئەو خەلک لێ دژین. ب- گیانەوەرێن ل وێ دەڤەرێ. ج- بهیستن وگەهاندنا هندەک پەیڤێن خەلکێ دوروبەر.

١- زێدایی: یان ژی هەر تشتەکی ب زێدەبوونێ ڤەگریدای ئەڤ پەیڤا زێدایی واهاتی ژ زان دایی ورامان زان یەدیارە کو بوونە، هەر تشتەکی ژ دایکا خو ببت ودایی ل ڤێرێ دایکا وهەتا ڤێگا دەمێ زارۆک بۆ ئێکی ببت خەلک دێ بێژنێ زێدایا تە پیرۆزبیت ئانکو زانا -دایکێ پیرۆزبیت ئو ئەڤ پەیڤە دزڤرت بۆ زارۆکی چونکە ئەو زێدابیا و واهاتیە سڤکرن بو زیدایی. بەلێ بلا کەس نە بێژت زێدایی یان زێدە ژ (زائد) (زیادە) عەرەبی هاتیە.

٢- نیڤشک: ئەڤ ژ نێڤ ومەشک پێکهاتیە ئانکو ئەو تشتێ پەیدا دبت دناڤ یان نیڤەکە مەشکێ دا وئەو هەردوو پەیڤا وێ هاتینە سڤکرن بو نیڤشک.

٣- پێ، لینگ: ئەڤ پەیڤا وا ژ پێ وچن ول نک (پێ چنەل نک) بەی وا هاتیە سڤکرن بۆ پێ ولنگ. ل ڤێرێ دەمێ توو دچیە دەرەکێ دێ پێ چی ودەمێ دگەهیێ دێ ل نک بی.

دوستینیا من و شەڤێ

ئەیوب رەشید نسری
Ayubnisry@yahoo. com

ئەرێ شەڤێ تە چ ژمن دڤێت.. ما نە توی دل ئارامیێ ددەیە خەلکێ ڤێ جیهانێ، ئەڤە یاسایێ تە یێ ئەزەلی یە، بۆچی ناهێلی ئەز بنڤم؟.. بۆچی بتنێ ل سەرسەرێ من بەروڤاژی دێ کار ب یاسایێن خو کەی.. تو ب خودێ بهێلە ئەز ژی ئارام ببم.. تو دزانی من ورۆژێ هەمی دەما هەڤرکیە.. بەلێ ئەز هەر یێ ب ئومێدم کو تو پەناگەها منی ودێ تاریا خو کەیە هێلینەکا زێرین دا ئومێدێن خۆ بجھ بینم.. بیرا تە دهێت دکەڤندا ئەز وتو دوست وهەڤال بووین.. هێشتا من پازدە بهارێن ژیانێ نە هژمارتین من وتە وستێرا شەڤبێری پێکڤە دکرن.. بیرا خو باش بینە کو تیروشکێن رۆژێ دهاتنە مە هوین درەڤێن وبتنێ من سەنگەر چول نەدکر من بەرگری ل پیرۆزیا ژڤانێ مە دکر.

چاوا ئەڤرۆ تو بویە هەڤدژی من.. بەسە هێرشا نە ئینە من هێشتا هیڤیا ب تەهەی.. جارەکا دی وەکی بەرێ.. دەمی بوری، من هەمبێز کەی وپێکڤە شەڤبێریا بکەین.